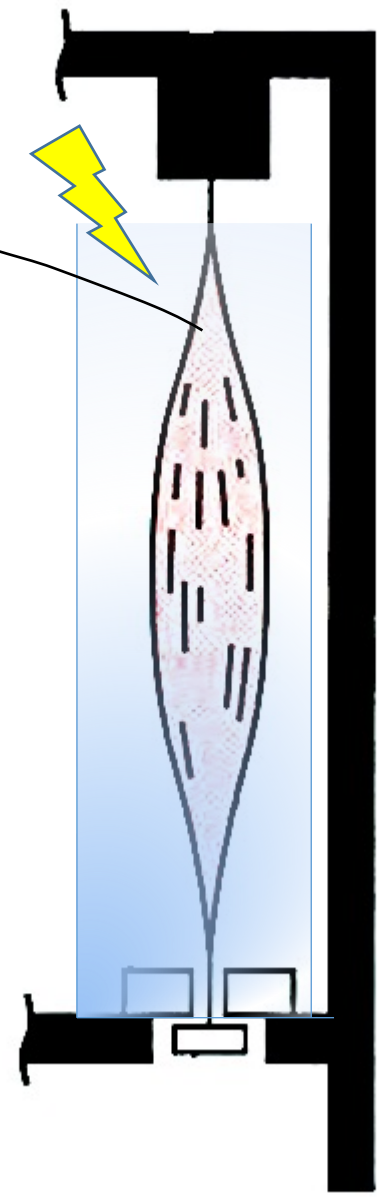
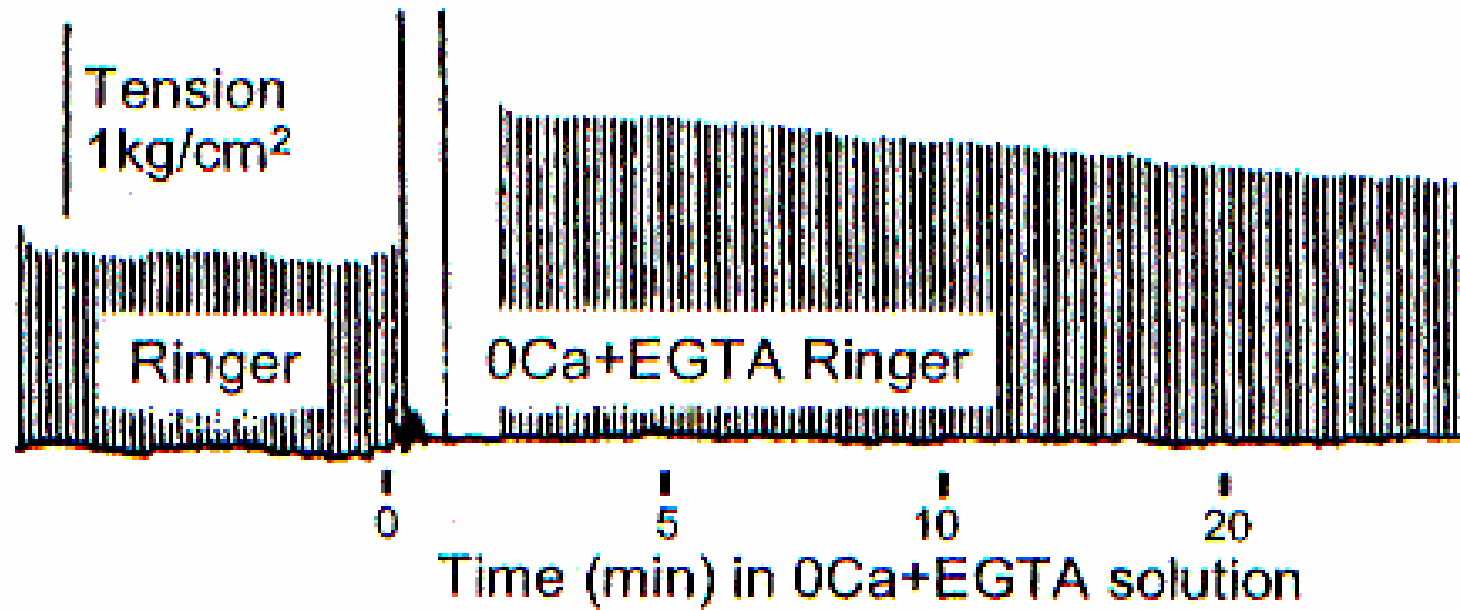

Uyarılma kasılma çiftlenimi ile ilgili süreçlerin farklı kas tiplerinde tartışılması

Doç. Dr. H. Burak Kandilci

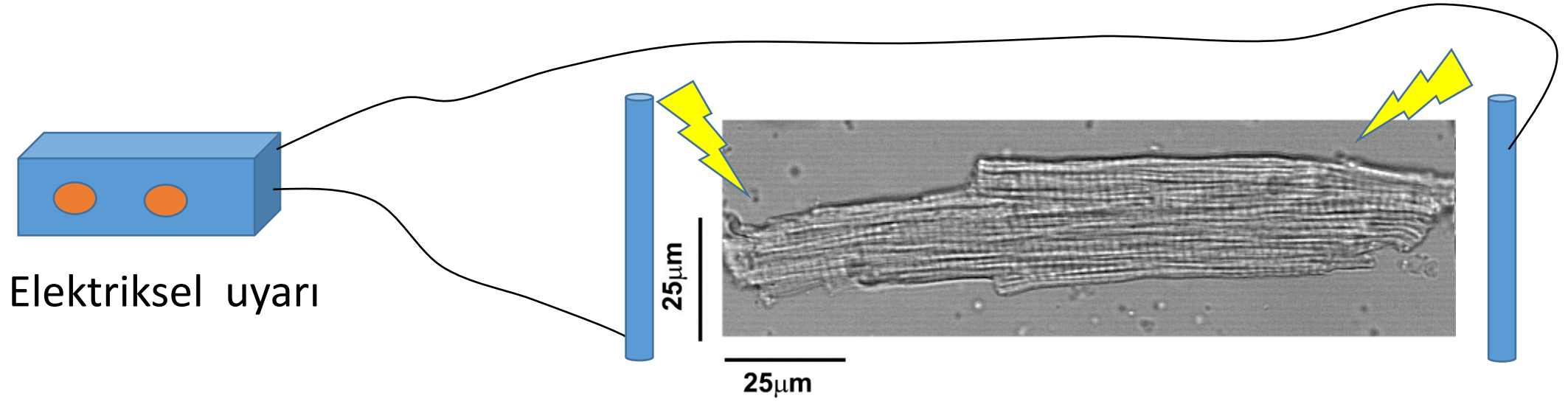
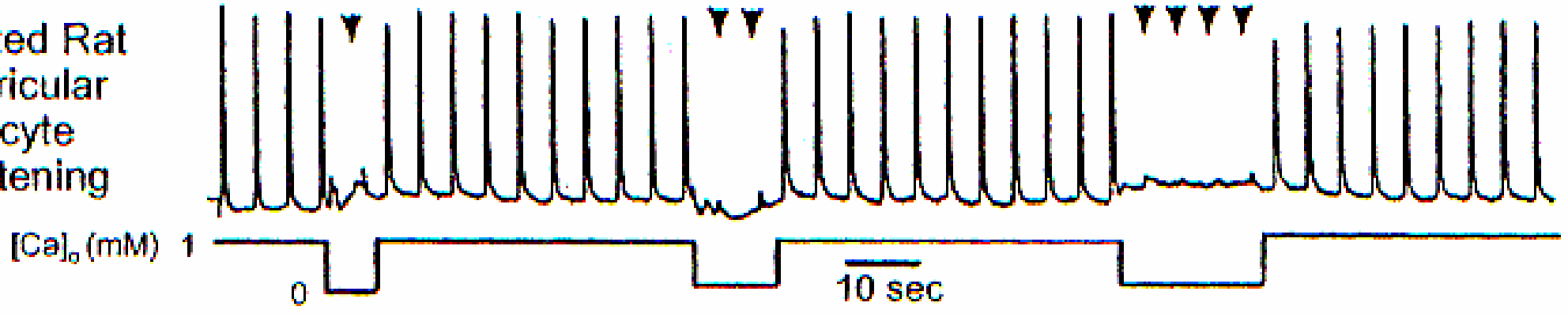
- İskelet kası ile kalp kası uyarılma kasılma çiftlenimi arasındaki en temel fark; hücre dışı Ca^{+2} iyonunun gerekliliğidir. Slaytta, kurbağa iskelet kası kışalmasına izin verilmeyen bir düzenekte bir organ banyosunun içinde asılmıştır.
- Organ banyosunun içinde fizyolojik bir solüsyon olan Ringer çözeltisi bulunmaktadır.
- Düzenekte, elektriksel uyarılar ile kasta aksiyon potansiyeli sonrasında oluşan izometrik kasılmalar (twitch) kayıt edilmektedir.
- Organ banyosunun içindeki çözelti bir süre sonra Ca^{+2} olmayan Ringer çözeltisi ile değiştirilmiştir. Ringer çözeltisindeki Ca^{+2} uzaklaştırılması en az 30 dk boyunca izometrik kasılmaları etkilememektedir.

B. Single Frog Skeletal Fiber

- Buna karşılık, aynı deneyi izole sıçan kardiyomiyositinde denediğimizde, hücre dışındaki Ca^{+2} 'un kasılma için önemli olduğunu görürüz.
- Slaytta, dışarıdan elektriksel alan uyarıları verilerek izotonik kısaltmalar ölçülmüştür. Kardiyomiyosit fizyolojik bir solüsyonun içindedir.
- Her uyarı sonrası kastaki kısalma miktarı yukardaki grafikte gösterilmiştir.
- Kalp kasında kasılmalar fizyolojik solüsyondan Ca^{+2} iyonu uzaklaştırıldığında durmaktadır. Şekildeki oklar kasa elektriksel alan uyarısının verildiği anları göstermektedir.

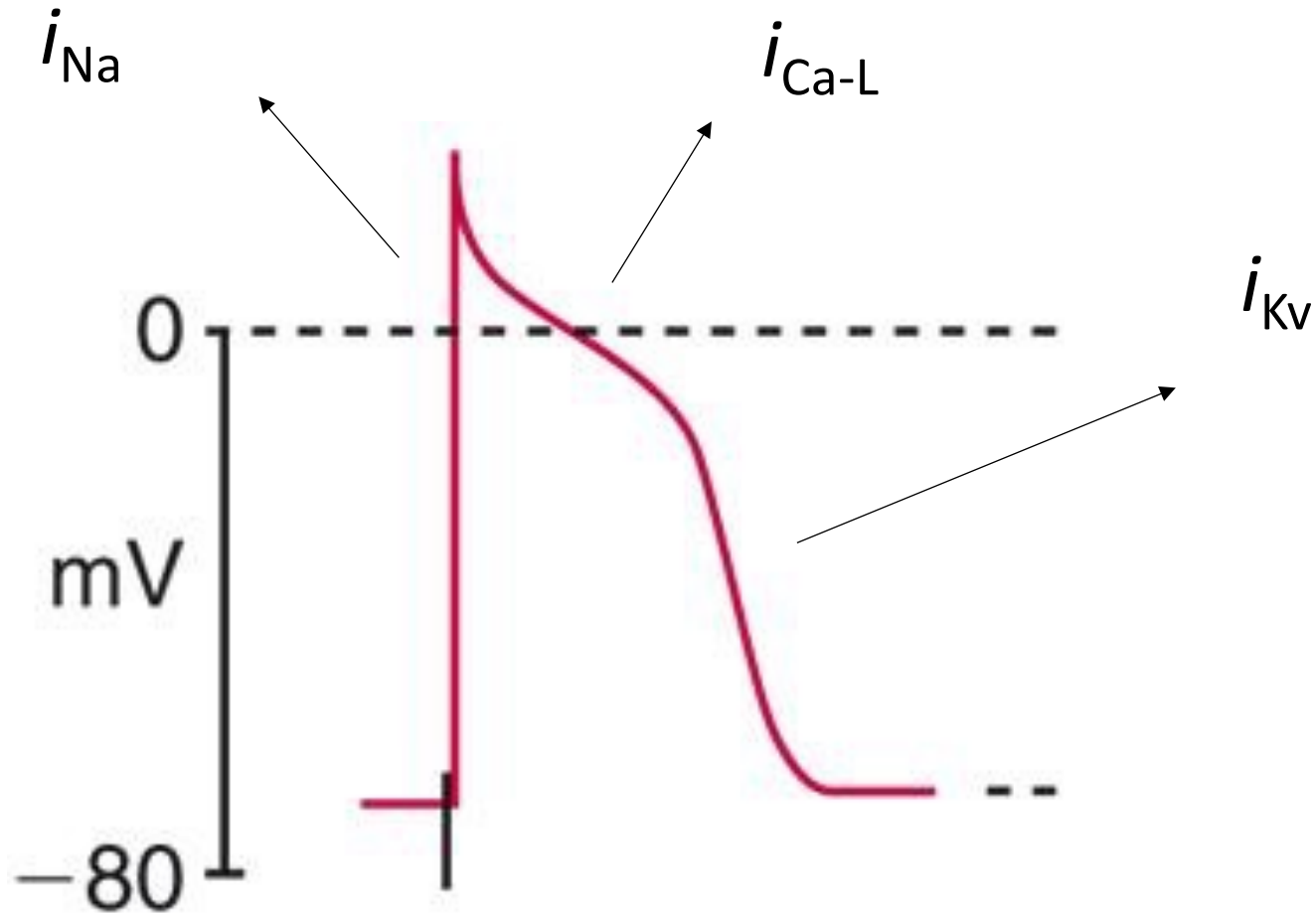
A. Isolated Rat Ventricular Myocyte Shortening

Kalpte aksiyon potansiyelinin oluşumu

- Kardiyomiyosit komşuluğundaki AP, istirahat membran potansiyelini pozitif değere kaydırır.
- Membran potansiyeli -60, -65 mV'a ulaştığında sarkolemmmanın elektriksel iletkenliği Na⁺ kanalı açılması yüzünden hızla artar.
- Faz 0'da hücreye pozitif yük girişi çok hızlı bir şekilde depolarizasyon oluşturur.

- Na⁺ kanalları bir süre sonra kapanır ve hücreye aynı zamanda K⁺ çıkışı olduğundan membran potansiyeli kısa bir süre negatif değerlere kayar. Bu faz 1 evresidir.
- Daha sonra plato fazında L-tipi Ca⁺² kanalları aktive olur. Yani Na⁺ kanallarından daha yavaş aktive olurlar ancak onlara göre geçirgenlikleri daha yavaş sonlanır.
- Burada önemli bir fark; Ca⁺² geçirgenliği Na⁺ geçirgenliğine göre çok daha azdır ancak plato evresinde hala devam eden küçük K⁺ geçirgenliğini tam dengeler.
- Böylece, Faz 2 (plato fazı) 0 mV civarında, membran potansiyeli değişmeden yüzlerce ms devam eder.
- Son olarak AP repolarizasyon fazında K⁺ geçirgenliği Ca⁺² geçirgenliğini yener ve membran potansiyeli tekrar başlangıç değerine geri gelir.

- Kalpte, AP plato evresini, L-tipi Ca^{+2} kanallarından hücre dışındaki Ca^{+2} 'un geçişi yaratır.
- İskelet kasında ise, L-tipi Ca^{+2} kanallarından (dihidropridin reseptörlerinden) Ca^{+2} geçmez ve iskelet kası AP'sinin plato evresi yoktur.

Kalpte aksiyon potansiyeli sonrasında kasılma oluşumu

- Kalpte, iskelet kası L-tipi Ca^{+2} kanalında olduğu gibi SR üzerindeki RyR reseptörü ile mekanik bir temas yoktur ve arada çok ufak da olsa mesafe bulunmaktadır.
- Kalpte hücre dışından L-tipi Ca^{+2} kanalı aracılı hücre içine giren Ca^{+2} 'un, sarkolemmmanın hemen altındaki bölgede, RyR ile L-tipi Ca^{+2} kanalının komşuluğunun olduğu aralıkta, lokal Ca^{+2} artışına neden olduğu bilinmektedir.
- Lokal Ca^{+2} artışı, RyR kanallarından Ca^{+2} salıverilmesini tetikler ve sitoplazmada Ca^{+2} 'un global artışına neden olur. Bu duruma Ca^{+2} ile indüklenen Ca^{+2} salıverilmesi denir.
- Kalpte dinlenim durumunda çalışan bir kalpte uyarı sonrası global sitoplazmik Ca^{+2} konsantrasyonu potansiyel çapraz köprülerden ancak belli bir kısmını aktive edebilir. Dolayısı ile, dinlenim durumunda kalp kasılması submaksimaldir.
- İskelet kasında, motor uyarı sonrası kalsiyum 10 uM konsantrasyona kadar yükselir ve maksimum kasılma oluşturur.